

Verksamhetsplan Stadions förskolor 2012

Inledning

Vår vision är att förskoletiden hos oss ska ge barnet stora möjligheter till utveckling och lärande. Våra verksamheter ska kännetecknas av kvalitet, engagemang, kunskap och respekt. Varje barn som lämnar våra förskolor för att gå vidare i livet ska göra det som trygga och självständiga individer med ett gott självförtroende och många kunskaper. Den grund vi lagt under förskoletiden ska bidra till att barnet som vuxen kan fungera i ett samhälle, tycka att varje individ är viktig, kunna se värdet i olikhet samt kunna samarbeta.

Enheten består av åtta förskolor:

Montessoriförskolan Fontänen, Starrängsringen 57. 2 avdelningar
Förskolan Tingeling, Starrängsringen 53. 2 avdelningar
Förskolan Liten blir Stor, Starrängsringen 1. 2 avdelningar
Förskolan Läkarvillan, Fiskartorpsvägen 11, 2 avdelningar
Förskolan Skatan, Armfeltsgatan 8-12. 4 avdelningar
Förskolan Lilla O, Olaus Petrigatan 6. 2 avdelningar
Förskolan Olaus Petri, Olaus Petrigatan 11. 2 avdelningar
Förskolan Oceanen, Erik Dahlbergsgatan 59-63. 3 avdelningar

Organisation

Ledningen för resultatenheten består av 1 förskolechef, en biträdande förskolechef samt en pedagogisk ledare.

Sex av förskolorna har arbetsplatsansvariga förskollärare som utifrån en arbetsbeskrivning ansvarar för det operativa arbetet på förskolorna. Varje arbetsplatsansvarig ingår i en ledningsgrupp som träffas en gång/månad. På varje förskola hålls arbetsplatsträff en gång/månad.

Ramar

Vårt uppdrag är att inom givna ramar erbjuda och bedriva förskoleverksamhet för barn i ålder 1-5 år.

I vårt uppdrag ingår att följa de nationella styrdokumenterna i form av skollag, läroplan Lpfö 98/10 samt Östermalms Stadsdelsförvaltnings generella åtagande. Formuleringarna i enhetens verksamhetsplan utgör ramen för verksamheten samt ledningens strategi för verksamhetsutveckling

Uppdrag

Förskolans verksamhet ska präglas av en pedagogik där omvårdnad, omsorg, fostran, utveckling och lärande bildar en enhet. Utforskande, nyfikenhet och lust att lära ska utgöra grunden för den pedagogiska verksamheten som ska främja leken, kreativiteten och det lustfyllda lärandet.

Förskolan ska fungera som ett komplement till hemmet och genom pedagogisk gruppgemenskap bidra till goda uppväxtvillkor för varje enskilt barn.

Verksamheten ska planeras, genomföras, dokumenteras och utvärderas i förhållande till sina mål. Genom pedagogisk dokumentation synliggörs arbetet och lärandet i förskolan.

Kvalitetsarbete

Varje förskola har en egen arbetsplan som utgår från verksamhetsplanen. Genom diskussioner på arbetsplatsträffar, planeringsdagar och dagliga samtal har pedagogerna enats om arbetssätt för respektive förskola. Arbetsplanen utvärderas årsvis.

Varje förskola skriver också en likabehandlingsplan kopplad till enhetens övergripande likabehandlingsplan.

KF:s INRIKTNINGSMÅL 1:

1. Stockholm ska vara en attraktiv, trygg, tillgänglig och växande stad för boende, företagande och besök

KF:s MÅL FÖR VERKSAMHETSOMRÅDET:

1.2 Invånare i Stockholm ska vara eller bli självförsörjande

NÄMNDMÅL:

Individen klarar sin egen försörjning

Nämndens aktiviteter	Startdatum	Slutdatum
Åtgärda arbetsplatsens generella otillgänglighet såväl fysiskt som psykiskt så att arbetsplatsen fungerar för arbetstagare med olika typer av funktionsnedsättning.	2012-01-01	2012-12-31
Erbjuda praktikplatser för personer med funktionsnedsättning från Jobbtorg Resurs, Arbetsförmedlingen, olika arbetsmarknadsprojekt/åtgärder) samt utse ansvarig för praktikanter med funktionsnedsättning.	2012-01-01	2012-12-31

KF:s MÅL FÖR VERKSAMHETSOMRÅDET:**1.3 Stockholms livsmiljö ska vara hållbar**

KF:s indikatorer	Årsmål	KF:s årsmål	Periodicitet
Elanvändning per kvadratmeter		76 kWh	År

NÄMNDMÅL:**En hållbar livsmiljö ska värnas och utvecklas på Östermalm****ÅTAGANDE:****Förskolan ska i sitt miljöarbete vidta åtgärder som värnar om livsmiljön (Normer och värden)****Förväntat resultat**

Barnen får möjligheter att förstå hur egna handlingar påverkar miljön

Arbetsätt

Vi gör barnen uppmärksamma på syftet med källsortering och hur material kan återanvändas/återvinning

Med utgångspunkt i förskolans närmiljö får barnen med stöd av vuxna undersöka och göra upptäckter om naturens och människans ömsesidiga beroende.

Minska elförbrukningen genom att släcka lampor, tvätta med fulla maskiner och vid byte av vitvaror välja energisnåla alternativ.

Vi sorterar förpackningar och papper i olika miljöskåp/behållare som hämtas av Ragn-Sells.

Öka andelen inköpta ekologiska livsmedel

Resursanvändning

Barnens samlade nyfikenhet att utforska och upptäcka omvärlden

Medarbetarens samlade kunskap och kompetens om hur det ekologiska systemet fungerar

Köksgruppens engagemang för att påverka leverantörerna

Uppföljning

Dokumentation och barnintervjuer om barns upplevelser av naturen

Mätning av andelen ekologiska livsmedel vid separata konteringar

Mäta förbrukningen av el via separata konteringar

Utveckling

Vi söker fler upphandlade leverantörer som kan tillhandahålla ekologiska produkter

KF:s MÅL FÖR VERKSAMHETSOMRÅDET:

1.6 Stockholmarna ska vara nöjda med kultur- och idrottsmöjligheterna i Stockholm

NÄMNDMÅL:

Invånare på Östermalm ska uppleva en rik, varierad och tillgänglig kultur och fritid

ÅTAGANDE:

Vi åtar oss att erbjuda barnen rika tillfällen till kulturella aktiviteter och möjligheter till eget skapande (Utveckling och Lärande)

Förväntat resultat

Alla barn erbjuds att ta del av stadens professionella kulturutbud minst en gång/termin

Alla barn deltar regelbundet i aktiviteter såsom spel och lekar tillsammans med vuxna på förskolan

Alla barn får rika möjligheter att använda sin kreativa och skapande förmåga i många uttrycksformer såsom lek, bild, rörelse, sång, musik, dans och drama, rytmik, tal- och skriftspråk samt multimedia

Alla barn får känna delaktighet i sin egen kultur och utvecklar känsla och respekt för andra kulturer

Arbetsätt

Vi ska erbjuda barnen upplevelser i form av konst, dans, musik, teater, film, med mera och själva staden med dess byggnader, parker, former, puls och människor. Upplevelserna ska följas av reflektion och bearbetning för att bli berikande för barnens språk, begreppsbildning och mångsidiga uttryck förutom att de ska vara lustfyllda.

Vi ska regelbundet arbeta med bild och form, högläsning och berättande, sång, rim och ramsor, rörelse, dans och traditionella lekar. Barnens eget kulturskapande ska få stort utrymme. Genom tillgången till ett rikt och varierat material ska barnen få möjlighet att välja mellan olika uttrycksätt. Det innefattar också multimedia.

Barnen ska mötas av ett interkulturellt förhållningssätt, vilket innebär att de olika erfarenheter som alla barn har med sig av olika sätt att vara tillsammans på, samtala, berätta och så vidare ska tas tillvara.

Vi ska också överföra ett kulturarv, värden, traditioner och historia, språk och kunskaper. Våra barn med ursprung i andra kulturer bidrar med sina erfarenheter och ger oss fler perspektiv.

Resursanvändning

Förskolornas pedagogiska miljöer och material
Pedagogernas kunskaper om kulturbegreppet
Pedagogernas kunskaper om skapande verksamhet
Enhetens pedagoger med specialkompetens
Förskolornas kulturombud, enhetens och stadsdelens kulturgrupp
Kulturpengen
Stadens kulturutbud
Stockholms stads strategiska plan för barn- och ungdomskultur - Kultur i ögonhöjd
Östermalms gemensamma plattform - Barns kulturutövande och skapande

Uppföljning

Samtal och reflektion med barnen
Dokumentation på väggar och i barnens pärmar
Diskussioner i enhetens kulturgrupp
Föräldrasamtal, föräldramöten och brukarundersökning
Halvårs- och helårsutvärdering i arbetslagen
Stadens indikator

Utveckling

Vi utvecklar arbetet med att förbereda och följa upp professionella kulturupplevelser
Pedagogerna lär sig mer om det som är barnens kultur, tex genom att ta del av TV-program, och återkopplar
Barnen får möjlighet att använda sig av multimedia i kommunikation och skapande

Enhetens aktiviteter	Startdatum	Slutdatum
Alla barn ska få delta i skapande aktiviteter	2011-01-07	2011-12-31
Kommentar: Alla barn har regelbundet deltagit i skapande verksamhet i olika former.		
Alla barn ska få ta del av stadens professionella kulturutbud	2011-01-07	2011-12-31
Kommentar: Alla barn har tagit del av stadens professionella kulturutbud minst en gång per termin. I enhetens kulturnätverk använt oss av Kulans olika kulturformer för att bredda utbudet.		

KF:s MÅL FÖR VERKSAMHETSOMRÅDET:

1.7 Stockholmarna ska vara trygga och nöjda med städning samt renhållning

NÄMNDMÅL:

1. Våld, alkohol- och drogbruk ska motverkas och invånare på Östermalm ska uppleva sin närmiljö som trygg

ÅTAGANDE:

Barnens närmiljö ska vara trygg och säker

Förväntat resultat

Att inga tillbud inträffar

Arbetsätt

Vid utflykter och vistelse i vår närmiljö anpassar vi antalet barn i förhållande till pedagoger så att barnen får sina behov tillfredsställda.

Vi har goda rutiner vid utevistelse. Om vi upptäcker brister påtalar/åtgärdar vi dem snarast.

Uppmärksamma och åtgärda/påtala brister

Resursanvändning

Lokalansvarig på stadsdelen

Medarbetares samlade kunskap och kompetens

Uppföljning

Skyddsronder

Barnskyddsronder av egna gårdar.

Utvärdering i arbetslagen

Utveckling

Nyanställda och vikarier erhåller nödvändig information.

NÄMNDMÅL:

2. Parker och grönområden ska vara välskötta, attraktiva och trygga för invånare och besökare

Nämndens aktiviteter	Startdatum	Slutdatum
Upprätta program för underhållsåtgärder/reinvesteringar	2011-01-01	2012-12-31

KF:s INRIKTNINGSMÅL 2:

2. Kvalitet och valfrihet ska utvecklas och förbättras

KF:s MÅL FÖR VERKSAMHETSOMRÅDET:

2.1 Stockholmarna ska erbjudas valfrihet och ökad mångfald

NÄMNDMÅL:

Invånare på Östermalm ska erbjudas valfrihet och mångfald

ÅTAGANDE:

Information ges föräldrar som ansöker om förskola

Förväntat resultat

Föräldrarna får den information de behöver för att göra sina val

Arbetsätt

Regelbundna visningar av våra förskolor.

Uppdaterad information på hemsidor och Jämför Service

Hänvisning om möjlighet att ansöka om plats på webben.

Vi är tydliga i vår information att vi är kommunala förskolor.

Resursanvändning

Medarbetares kompetenser.

Hemsidor och webben.

Barn och ungdomsavdelningen.

Vi använder stadens grafiska profil i allt material vi lämnar till föräldrar.

Uppföljning

Studera förskolornas kölistor.

Utveckling

Vi uppdaterar och utvecklar regelbundet hemsidorna och fördjupar informationen på JämförService

Enhetens aktiviteter	Startdatum	Slutdatum
Våra hemsidor ska uppdateras 2 gånger/år och informationen på Jämför Service fördjupas	2011-01-07	2011-12-31

KF:s MÅL FÖR VERKSAMHETSOMRÅDET:
2.2 Förskolor och skolor i Stockholm ska ge barn vad de behöver för att lära och utvecklas

KF:s indikatorer	Årsmål	KF:s årsmål	Periodicitet
Andel enheter som genomför systematiskt barnsäkerhetsarbete Kommentar: Rutiner finns för att ombesörja en säker miljö för barnen. Vid årlig skyddsronder genomför vi även barnskyddsronder Miljöförvaltning och brandskyddsinspektionen gör oanmälda besiktningar.	100 %	tas fram av nämnden	År
Andel förskollärare av antal anställda	40 %	öka	År
Andel nöjda föräldrar i förskoleundersökningen avseende trygg och säker miljö Kommentar: Vi arbetar för en ökad andel nöjda föräldrar avseende trygg och säker miljö	88 %	öka	År
Andel nöjda föräldrar i förskoleundersökningen avseende utveckling och lärande Kommentar: Vi arbetar för att öka andelen nöjda föräldrar avseende utveckling och lärande	86 %	öka	År
Antal barn per avdelning Kommentar: På våra förskolor varierar barngruppernas storlek beroende av föräldrars önskemål om plats, stadens garantiåtagande samt lokalernas utformning, barnens ålder och behov och personalens kompetens. Inför en större förändring av barngruppens storlek görs en konsekvensutredning för att utreda och kartlägga eventuella konsekvenser. Utföres enligt en av förvaltningen anvisad checklista.	16	oförändrad	År
Antal förskolebarn per anställd	5 st	oförändrad	År
Personalens bedömning av "Förskolans förmåga att stödja barns lärande och utveckling"	3,43	öka	År
KF:s aktiviteter	Startdatum	Slutdatum	

KF:s aktiviteter	Startdatum	Slutdatum
Stadsdelsnämnderna ska erbjuda förskolans medarbetare kompetensutveckling och erbjuda medarbetarna pedagogisk grund- eller vidareutbildning till barnskötare eller förskollärare	2011-01-01	2014-12-31
Stadsdelsnämnderna ska ta fram konkreta handlingsplaner för de olika pedagogiska verksamheternas fortsatta arbete med att införa it i pedagogiken samt it i de administrativa rutinerna	2012-01-01	2012-12-31
Stadsdelsnämnderna ska utveckla arbetet med matematik, naturvetenskap och teknik i förskolan	2012-01-01	2012-12-31
Stadsdelsnämnderna ska utveckla arbetet med språkutveckling i förskolan	2012-01-01	2012-12-31
Stadsdelsnämndernas ska säkerställa att förskolans nya läroplan är implementerad i alla förskolor	2012-01-01	2012-12-31

NÄMNDMÅL:

Förskolan ska ha goda former för samverkan med föräldrar och med skolans förskoleklass. (Förskola och hem)

Nämndens indikatorer	Årsmål	Periodicitet
Andel nöjda föräldrar i förskoleundersökning avseende dokumentation och uppföljning av barnets utveckling och lärande.	76 %	År
Andel nöjda föräldrar i förskoleundersökning avseende information om barnets utveckling och lärande.	85 %	År
Andel nöjda föräldrar i förskoleundersökning avseende information om verksamhetens mål och arbetssätt.	82 %	År

Nämndens aktiviteter	Startdatum	Slutdatum
Alla förskolor ska utveckla arbetet med systematisk hantering av idéer och synpunkter som föräldrarna framför för att utan dröjsmål försöka identifiera eventuellt behov av åtgärder. Kommentar: Hänvisar till kvalitetsgarantin	2012-01-01	2012-12-31

Nämndens aktiviteter	Startdatum	Slutdatum
Alla förskolor ska utveckla arbetet med utvecklingssamtalets innehåll, utformning och genomförande för att föra fortlöpande samtal med barnens vårdnadshavare om barnens trivsel, utveckling och lärande både i och utanför förskolan.	2012-01-01	2012-12-31
Förskolechefen vidtar åtgärder för att öka svarsfrekvensen och nöjdheten i förskoleundersökningen. Kommentar: Vid olika mötesforum med föräldrar: föräldramöten, utvecklingssamtal, vecko/månadsbrev informerar vi om vikten av att föräldrar besvarar brukarenkäten. Resultaten i denna ger oss viktiga signaler om nöjdhet/förbättrings/utvecklingsområden.	2012-01-01	2012-12-31

ÅTAGANDE:

Vi ska ha goda former för samverkan med förskoleklass (Samverkan)

Förväntat resultat

Övergången till förskoleklass fungerar väl för alla barn

Arbetsätt

Vi har former för att avrunda och avsluta förskoleperioden
Vi har avslutande samtal med barnens föräldrar
Vi uppmärksammar särskilt de barn som behöver extra stöd

Resursanvändning

Barnens pärmar
Förskolans pedagoger
Pedagogisk ledare
Förskoleklassens pedagoger
FÖSK- Övergång förskola-skola

Uppföljning

Samtal och reflektion med barnen
Utvecklingssamtal
Helårsutvärdering i arbetslagen

Utveckling

Vi etablerar kontakt med våra samarbetsskolor

Enhetens aktiviteter	Startdatum	Slutdatum
Vi ska etablera kontakt med våra samarbetsskolor	2011-01-07	2011-12-31

ÅTAGANDE:**Vi åtar oss att ha goda former för samverkan med föräldrarna (Förskola och hem)****Förväntat resultat**

Föräldrarna får en god introduktion till förskolan

Föräldrarna känner sig välkomna att ställa frågor och framföra synpunkter på verksamheten

Vi skapar förutsättningar för föräldrarna sätta sig in i verksamhetens mål och arbetsätt

Vi skapar förutsättningar för föräldrarna att få veta vad förskolan gör för att stödja barnets utveckling

Vi skapar förutsättningar för att en tillitsfull relation till förskolans personal utvecklas

Arbetsätt

Förskolans arbete ska ske i ett nära och förtroendefullt samarbete med hemmen. Att förskolan är tydlig i fråga om mål och innehåll är en förutsättning för föräldrarnas möjligheter till inflytande. Pedagogerna känner ansvar för att det utvecklas en tillitsfull relation mellan förskolan och barnens familjer. (Lpfö)

Vi lägger stor vikt vid att ge varje barn och förälder en personlig och god introduktion i förskolan. Genom föräldraaktiv inskolning får föräldrarna insyn och kunskap om verksamheten och lär känna barn, pedagoger och andra föräldrar. Under inskolningen och på det uppföljande samtalet får pedagogerna möjlighet att ta del av föräldrarnas förväntningar och farhågor kring sina barns förskoletid.

Den dagliga kontakten vid lämning och hämtning är basen i vårt föräldrasamarbete. Det är då vi genom vårt förhållningssätt skapar tillitsfulla relationer genom att vara lyhörda, respektfulla och professionella. Som komplement till de dagliga mötena använder vi oss av kontakt via telefon och mail.

Vi är lyhörda för föräldrars tankar, idéer och funderingar. Vi bemöter dem med respekt och tar tillvara det som rymms inom ramen för förskolans verksamhet. Vi synliggör arbetet och lärandet i förskolan genom olika former av dokumentation. Föräldrarna kan genom dokumentationen följa lärprocesser hos sina barn.

I barnens pärmar dokumenterar vi det enskilda barnets och gruppens lärprocesser. Där visar vi också verksamheten – vad vi gör och på vilket sätt det är bra för barnet/barnen.

Alla föräldrar erbjuds minst ett utvecklingssamtal/termin. Samtalen baseras på den dokumentation och utvärdering av verksamheten som förskolan gör och på förälders/föräldrars berättelser om barnet utanför förskolan.

Alla föräldrar bjuds in till minst ett föräldramöte/år. Där vi presenterar verksamheten och bjuder in föräldrarna till samtal om densamma.

Varje avdelning skriver vecko- och/eller månadsbrev där man berättar vad barnen får vara med om. Månadsbreven är informativa och visar tydligt kopplingen mellan förskolans arbetsätt och läroplanens mål.

Föräldrar välkomnas att delta i verksamheten på förskolan och på utflykter. Vi ordnar informella möten i form av arbetskvällar, fester och sammankomster. På några av våra förskolor finns förskoleråd.

Resursanvändning

Alla pedagoger
Det gemensamma underlaget för Barnens pärmar
Dokumentationer av verksamheten
Utvecklingssamtal, föräldramöten och brukarundersökning
Föräldrarådsmöten
Fester och sammankomster
Dagliga samtal
Månads- och veckobrev
Våra hemsidor
Information på anslagstavlor

Uppföljning

Dagliga samtal med föräldrar
Utvecklingssamtal, föräldramöten och brukarundersökningen
Föräldrarådsmöten
Halvårs- och helårsutvärdering i arbetslagen

Utveckling

Vi forstärker med kompetensutveckling om vad det innebär att vara professionell i arbetet
Vi utarbetar ett gemensamt underlag för utvecklingssamtalen, dess förberedelser och uppföljning

Enhetens aktiviteter	Startdatum	Slutdatum
Vi ska anordna en gemensam studiedag på temat "Den goda arbetsplatsen" för att öka medarbetarnas kunskaper om professionellt förhållningssätt	2011-01-07	2011-12-31
Vi ska utarbeta ett gemensamt underlag för utvecklingssamtalen	2011-01-07	2011-12-31

NÄMNDMÅL:
Förskolorna ska ge varje barn vad de behöver för att lära och utvecklas. (Utveckling och Lärande)

Nämndens indikatorer	Årsmål	Periodicitet
Andel nöjda föräldrar i förskoleundersökning avseende matematik och naturvetenskap.	77 %	År
Andel nöjda föräldrar i förskoleundersökning avseende språkutveckling.	83 %	År

Nämndens aktiviteter	Startdatum	Slutdatum
Alla förskolor ska för att förebygga och förhindra kränkande behandling fortsätta arbetet med egna kartläggningar av verksamheten för att identifiera lokala riskområden på varje förskola.	2012-01-01	2012-12-31
Alla förskolor ska i förebyggande syfte i anslutning till arbetsmiljöundersökning/ skyddsronnd använda arbetsmiljöverkets checklista för förskolor och vid behov vidta åtgärder.	2012-01-01	2012-12-31
Alla förskolor ska inför varje större förändring av antalet platser i barngrupperna utreda och kartlägga eventuella konsekvenser av förändringen enligt av förvaltningen anvisad checklista.	2012-01-01	2012-12-31

ÅTAGANDE:
Vi ska erbjuda barnen rika tillfällen att utveckla sin förståelse för matematik, naturvetenskap och teknik (Utveckling och Lärande)
Förväntat resultat

- Barnen ingår i matematiska aktiviteter
- Barnen utvecklar sin förmåga att undersöka matematiska begrepp
- Barnen utvecklar sin förmåga att undersöka problem
- Barnen uppmärksammar och utforskar djur och växter
- Barnen uppmärksammar och utforskar naturvetenskapliga fenomen
- Barnen uppmärksammar och utforskar samband i naturen
- Barnen utvecklar sin förmåga att bygga och konstruera med hjälp av olika material och tekniker
- Barnen utvecklar sin förmåga att experimentera och dra slutsatser

Arbetsätt

Matematik är ett viktigt hjälpmedel för att tänka, kommunicera och lösa problem, matematiska resonemang används för att förstå och förklara olika fenomen

Vi ska tillvara barnens nyfikenhet och engagemang i en variationsrik miljö där det finns material som lockar till grundläggande matematiska aktiviteter:

- Att urskilja, undersöka, jämföra, sortera, beskriva, förklara, testa, dra slutsatser, reflektera och komma fram till olika lösningar
- Att kommunicera med hjälp av olika uttrycksformer såsom tal, skrift, lek och skapande aktiviteter.

Matematiken utvecklas utifrån barnens egna erfarenheter i socialt samspel. Pedagogerna känner igen och fångar upp barnens intresse för grundläggande matematik, sätter ord på deras upplevelser och utmanar deras tankar.

Naturvetenskap och teknik handlar om frågor som rör människan, djur, växter, klimat och miljö, informationsteknologi, konstruktioner, material och användningen av maskiner, redskap och verktyg.

Vi ska ta tillvara barnens lust och nyfikenhet att utforska och undersöka sin omgivning och vardagsfenomen. De ska uppmuntras att undersöka genom att observera, sortera, formulera hypoteser, arrangera experiment och dra slutsatser, använda sig av redskap och konstruera.

Vi ska erbjuda barnen naturupplevelser och de ska få utforska djur- och växtlivet i närmiljön. Genom upptäckter i det lilla ökas förståelsen för det större perspektivet om samspelet mellan människa och natur. På så sätt bidrar vi till att grundlägga utbildningen om hållbar utveckling.

I bygg- och konstruktionslekar ska barnen få pröva och utforska olika material, verktyg och redskap. Pedagoger ska vägleda och diskutera tekniska lösningar med barnen.

Resursanvändning

Miljö och material

Pedagogers ämneskunskaper

Enhetens nätverk för matematik, naturvetenskap och teknik

Intresset för och närheten till naturen

Uppföljning

Samtal och reflektion med barnen

Dokumentation på väggar och i barnens pärmar

Föräldrasamtal, föräldramöten och brukarundersökningen

Halvårs- och helårsutvärdering i arbetslagen

Stadens indikator

Utveckling

Pedagogernas ämneskunskaper ökar genom intern och extern utbildning

Det finns material som lockar till matematiskt utforskande

Bygg- och konstruktionsmaterialet är varierat och får stort utrymme

Enhetens aktiviteter	Startdatum	Slutdatum
Alla avdelningar ska ha material som lockar till matematiska, naturvetenskapliga och tekniska upptäckter	2011-01-07	2011-12-31

ÅTAGANDE:

Vi åtar oss att erbjuda alla barn rika tillfällen att utveckla alla sina språk och sin förmåga att kommunicera (Utveckling och Lärande)

Förväntat resultat

Barnen utvecklar sin förmåga att lyssna

Barnen utvecklar sin förmåga att tala och samtala

Barnen utvecklar sitt intresse för skriftspråket

Barnen utvecklar sin förmåga att läsa och tolka bilder, texter och olika medier

Barnen använder sig av olika uttrycksformer

Arbetsätt

Språk handlar om det talade och skrivna språket men också om gester, bilder, symboler, musik, dans, film, drama, informations- och kommunikationsteknik (IKT). En miljö rik på varierande material ger barnen möjlighet att välja mellan många olika sätt att kommunicera med sin omgivning.

Språkutveckling sker i vardagliga, lekfulla, sociala och för barnet meningsfulla sammanhang där barnen får möjlighet att lyssna, uttrycka sina tankar och uppfattningar, berätta, ställa frågor och argumentera.

Barnen uppmuntras att använda och utforska olika kommunikativa redskap och medier. Intresse för bilder, texter och symboler uppmuntras, det finns litteratur för alla åldrar, högläsning och berättande förekommer regelbundet liksom dramatisering av sagor, sång, lek och skapande med ord samt rim och ramsor. Projektarbete kring något som barnen visar intresse för ger möjlighet till fördjupning och möte med nya ord och begrepp.

Den kulturella identiteten hos barn med annat modersmål än svenska stöds genom att deras modersmål och ursprung uppmärksammas och märkvärdiggörs.

Resursanvändning

Pedagogernas medvetenhet om sin roll som förebilder
Miljö och material
Enhetens nätverk för språk och kommunikation
Stadsdelens språkplattform

Uppföljning

Samtal och reflektion med barnen
Dokumentation på väggar och i barnens pärmar
Utvecklingssamtal, föräldramöten och brukarundersökningen
Halvårs- och helårsutvärdering i arbetslagen
Stadens indikator

Utveckling

Vi lär oss olika sätt att dokumentera barns språkutveckling
Barnen får tillgång till multimedia som ytterligare ett språk för berättande och skapande

Enhetens aktiviteter	Startdatum	Slutdatum
Vi ska utveckla våra metoder för dokumentationen av barns språk och kommunikation	2011-01-07	2011-12-31

ÅTAGANDE:

Vi åtar oss att forma pedagogiska miljöer som erbjuder barnen rika tillfällen till egna val, samarbete, lek, utveckling och lärande (Utveckling och Lärande)

Förväntat resultat

Barnen får möjlighet att utveckla självständighet och tillit till den egna förmågan
Barnen får möjlighet att utveckla sin förmåga att ta ansvar för egna handlingar och för förskolans miljö
Barnen får utveckla sin nyfikenhet och sin lust samt förmåga att leka och lära

Arbetsätt

Barngruppens behov och intressen och läroplanens intentioner att barnens vilja och lust att lära ska stimuleras är grunden för vårt fortlöpande arbete med att utveckla de pedagogiska miljöerna, inomhus och utomhus.

Vi ska skapa en miljö som är trygg och samtidigt rik på material som inbjuder barnen till att undersöka och experimentera, leka, skapa och konstruera, och som inte begränsar barnens aktiviteter på grund av kön. Miljön ska erbjuda utrymme för såväl aktivitet som vila, arbete i grupper och enskilt.

Materialet ska vara synligt och tillgängligt och kunna användas på många olika, kreativa sätt. Det ska stimulera till lek och rörelse, skapande, bygg och konstruktion, sång och musik, utforskande och upptäckter av språk och kommunikation, matematik, naturvetenskap och teknik.

Utformningen av miljön, inomhus och utomhus, ska ge barnen möjlighet till egna val, inflytande över sin vardag och sitt eget lärande. Den ska också stimulera barnen att arbeta och leka tillsammans i mindre grupper där de kan komma till tals, lyssna på och förhandla med varandra. Barngruppen ska ses som en viktig och aktiv del i utveckling och lärande.

Vi ska göra barnen delaktiga i utformandet av miljön och de ska uppmuntras att ta ansvar för den.

Till den pedagogiska miljön hör också pedagogernas förhållnings- och arbetsätt. Barnen ska få stimulans och vägledning av vuxna för att genom egen aktivitet öka sin kompetens och utveckla nya kunskaper och insikter. De vuxna ska skapa förutsättningar för en positiv självbild hos varje barn som tänkande, lärande och skapande människa. Barnen ska få hjälp att känna tilltro till sin egen förmåga att tänka själva, handla, röra sig, och lära sig.

Resursanvändning

Pedagogernas kunskaper om barns utveckling och lärande
Interna och externa studiebesök
Pedagogernas kunskaper om Lpfö

Uppföljning

Samtal och reflektion med barnen
Observationer och dokumentationer
Föräldrasamtal, föräldramöten och brukarundersökningen
Halvårs- och helårsutvärdering i arbetslagen
Stadens indikator

Utveckling

Pedagogernas ämneskunskaper ökar
Det finns material för matematiskt, naturvetenskapligt och tekniskt utforskande
Miljön utomhus är rik på material att utforska och experimentera med

Enhetens aktiviteter	Startdatum	Slutdatum
Alla avdelningar ska arbeta med att utveckla sin pedagogiska miljö	2011-01-07	2011-12-31

ÅTAGANDE:**Vi åtar oss att främja god hälsa och välbefinnande
(Utveckling och Lärande)****Förväntat resultat**

Alla barn får förutsättningar att utveckla sin motorik, koordinationsförmåga och kroppsuppfattning

Alla barn får förutsättningar att utveckla förståelse för vikten av att värna om sin hälsa och sitt välbefinnande

Arbetsätt

Att främja god hälsa och välbefinnande handlar om att skapa förutsättningar för fysiskt och psykiskt välmående.

Vi ska skapa en väl avvägd dagsrytm där lek, lärande, omsorg, måltider, vila och rörelse vävs sammans på ett lustfyllt sätt. Barnen ska kunna växla mellan olika aktiviteter under dagen och det ska finnas utrymmen för deras egna planer, fantasi och kreativitet i lek och lärande.

Utevistelsen är viktig för att stärka barnens fysiska utveckling och hälsa. Genom glädjen i lek och rörelse läggs en god grund för ett fortsatt gott förhållande till fysisk aktivitet.

Maten och måltiderna är viktiga, barnen ska få näringsriktig och varierad kost av hög kvalitet. Måltiderna ska präglas av lugn och ro och stillsam social samvaro.

Barnen ska få grundläggande kunskaper om sambandet mellan kost, rörelse, hygien och hälsa.

Känslan av välbefinnande förutsätter också att man möts med respekt och förståelse och får känna att man ingår i ett meningsfullt sammanhang där var och en ses som en resurs i gruppen, att få vara en som kan. Att få välja och känna att man har inflytande över sin egen dag är också viktigt, liksom att det finns förutsättningar för ömsesidigt samspel.

Resursanvändning

Våra inne- och utemiljöer

Pedagogernas ämneskunskaper

Pedagogernas förhållningssätt

Kökspersonal kunskaper/cateringföretagets kompetens

Uppföljning

Samtal och reflektion med barnen
Dokumentation på väggar och i barnens pärmar
Möten med kökspersonalen/kontakt med cateringföretag
Föräldrasamtal, föräldramöten och brukarundersökningen
Halvårs- och helårsutvärdering i arbetslagen
Likabehandlingsplanen

Utveckling

Vi lär oss hur vi kan ge barn grundläggande kunskaper om sambandet mellan, kost, rörelse och hälsa på ett balanserat sätt

ÅTAGANDE:

Vi åtar oss att stödja varje barn efter behov (Utveckling och Lärande)

Förväntat resultat

Alla barn får förutsättningar att utveckla sin nyfikenhet och sin lust samt förmåga att leka och lära
Alla barn får förutsättningar att ställas inför nya utmaningar som stimulerar lusten att erövra nya färdigheter, erfarenheter och kunskaper
Alla barn får förutsättningar att bygga upp varaktiga relationer och känna sig trygga i gruppen

Arbetsätt

Vi ska genom våra observationer uppmärksamma varje barns behov. Särskild uppmärksamhet ska vi ge åt barn i behov av särskilt stöd och flerspråkiga barn.

Vi ska följa de riktlinjer som tagits fram av Östermalms stadsdelsförvaltning. Barn som behöver särskilt stöd i sin utveckling ska få den omsorg som deras speciella krav ställer och hjälpen ska sättas in så tidigt som möjligt. I dialog med föräldrarna, och vid behov stödteamet, ska vi utforma stödet så att det på bästa sätt stärker barnet och främjar inkludering i gruppen. Stödet ska dokumenteras i en handlingsplan och följas upp kontinuerligt.

Vi ska kartlägga våra flerspråkiga barns språkmiljöer och vid behov göra en handlingsplan som följs upp kontinuerligt.

Barnen ska mötas av ett interkulturellt förhållningssätt, vilket innebär att de olika erfarenheter som alla barn har med sig av olika sätt att vara tillsammans på, att samtala, att berätta, att läsa böcker och så vidare tas tillvara. På så sätt arbetar vi för att stärka den språkliga och kulturella identiteten hos barnen med annat modersmål än svenska.

Vårt arbete ska bidra till att varje barn får erfara den tillfredsställelse det ger att

göra framsteg, övervinna svårigheter och få uppleva sig som en tillgång i gruppen.

Vi ska vara ett stöd för barn och föräldrar vid övergång till förskoleklass eller annan verksamhet.

Resursanvändning

Observation och dokumentation
 En miljö rik på saker att göra
 Utvecklingssamtal
 Stadsdelens stödteam
 Barn i behov av särskilt stöd- en gemensam plattform
 Flerspråkighet i förskolan

Uppföljning

Utvecklingssamtal
 Samtal med stödteamet
 Halvårs- och helårsutvärdering i arbetslagen

Utveckling

Vi utvecklar vårt arbete mot ett interkulturellt förhållningssätt

Enhetens aktiviteter	Startdatum	Slutdatum
Vi ska öka vårt utbud av material för de flerspråkiga barnen	2011-01-07	2011-12-31

KF:s MÅL FÖR VERKSAMHETSOMRÅDET:

2.4 Stockholms stad som arbetsgivare ska erbjuda spännande och utmanande arbeten

KF:s indikatorer	Årsmål	KF:s årsmål	Periodicitet
Chefer och ledare ställer tydliga krav på sina medarbetare	100	fastställs 2012	År
Medarbetare vet vad som förväntas av dem i deras arbete	100	fastställs 2012	År
Sjukfrånvaro (alla nämnder/bolag)	4,5 %	4,5 %	År

NÄMNDMÅL:

Stadsdelsförvaltningen ska vara en attraktiv arbetsgivare

ÅTAGANDE:

Personalens kompetensutveckling

Förväntat resultat

Att varje medarbetare får de kunskaper de behöver för att utföra uppdraget
Alla barn får möjlighet att utveckla de förmågor som uttrycks i läroplanen

Arbetsätt

Medarbetarnas kunskaper och kompetens är avgörande för att verksamheten kan utföras i enlighet med läroplanens mål och intentioner.

Kompetensutveckling sker på flera områden och nivåer parallellt. Målet med nästa års kompetensinsatser är att implementera den reviderade läroplanen det vill säga att ge alla medarbetare möjligheter att få goda kunskaper om innehållet i läroplanen och hur den kan konkretiseras i vardagen.

För att göra det kommer förskolechefen och 3 arbetsplatsansvariga förskollärare att delta i en utbildning anordnad av Stockholms Universitet. Vi kommer att erbjuda alla medarbetare en kvällsföreläsning om den reviderade läroplanen. Vid interna utbildningstillfällen som studiebesök och nätverk diskuteras kontinuerligt verksamheten med kopplingar till läroplanen. Även på Arbetsplatsträffar och ledningsgruppsmöten diskuteras hur vi ska arbeta för att uppfylla målen i vår VP/Lpfö. Varje förskolas arbete med att skriva sin arbetsplan utifrån enhetens VP blir också en del i implementeringen av läroplanen. Frågan kommer att vara i fokus på nästa års nätverksträffar och andra gemensamma möten i enheten, liksom på APT.

En viktig del i arbetet med läroplanen är att hitta former för hur vi följer upp, dokumenterar, och analyserar varje barns lärande att vara.

Under 2012 kommer alla medarbetare som tidigare påbörjat PIM-utbildningen att gå vidare till nivå 3. Vi kommer att göra riktade insatser för att öka kunskapen i datorhantering på några av förskolorna.

Under våren kommer vi att ha en gemensam studiedag på temat Den goda arbetsplatsen. Syftet är att pedagogerna ska få verktyg att utveckla sin professionalitet. Det är bland annat ett led i att förbättra resultatet brukarenkätens fråga Jag känner jag mig välkommen att ställa frågor och framföra synpunkter på verksamheten.

En pedagog kommer att delta i stadsdelens satsning på ökade kunskaper om jämställdhetsarbete för att sedan bidra till ökad kunskap om arbetet med lika villkor för pojkar och flickor.

Vi uppmanar medarbetare att delta i studiebesök och föreläsningar kring egna specialintressen och enhetens utvecklingsområden såsom bygg- och konstruktion, musik och naturvetenskap.

Alla medarbetare erbjuds utvecklingssamtal enskilt eller i grupp en gång/år eller vid behov. Vid detta samtal kartläggs medarbetares utvecklingsbehov.

Vi anordnar årligen en kurs i första hjälpen utbildning.

Resursanvändning

Läroplanen
Medarbetares kunskaper om uppdraget
Enhetens pedagogiska ledare
Vår organisation
IT-multimedia
Externa fortbildningsresurser
Interna fortbildningsinsatser

Uppföljning

Hel och halvårsutvärderingar i arbetslagen
Hel och halvårsutvärderingar i nätverksgrupperna
Stadens indikator
Resultatet på brukarenkäten

Utveckling

Medarbetare får kunskaper om det systematiska kvalitetsarbetet
Vi utarbetar former för hur vi dokumenterar varje barns utveckling och lärande så att det kan bilda underlag för att utvärdera verksamheten.

KF:s INRIKTNINGSMÅL 3:

3.Stadens verksamheter ska vara kostnadseffektiva

KF:s MÅL FÖR VERKSAMHETSOMRÅDET:

3.1 Budgeten ska vara i balans

NÄMNDMÅL:

Stadsdelens budget ska vara i balans

ÅTAGANDE:

I förskoleenheten ska ett kostnadseffektivt budgetarbete bedrivas och vid befarat underskott ska åtgärder vidtas.

Förväntat resultat

Budget i balans.

Arbetsätt

Åskådliggöra enhetens budget vid årets början samt ge fortlöpande information till medarbetarna.

Föra budgetdiskussioner med medarbetarna om omprioriteringar och åtgärder för att få budget i balans.

Uppmuntra och ta emot förslag från medarbetarna om hur vi på bästa sätt förhåller oss till budgeterade medel.

Resursanvändning

Kostnadsmedvetna inköpare på varje förskola.

Buisness Objects rapporter i datasystemet.

Ekonomiavdelningen på stadsdelen.

Uppföljning

Månadsvisa analyser an budgetläget.

Regelbundet delge arbetsplatsansvariga de ekonomiska förutsättningarna.

Utveckling

Förbättra rutinerna för information om budget ut till förskolorna.

Öka insikten om sambandet mellan personalkostnader och enhetens totala ekonomi.

Resursanvändning

Våra främsta tillgångar är medarbetare men naturligtvis även föräldrar och barn.

En pedagogisk ledare som arrangerar nätverk och studiebesök för enhetens pedagoger.

Pedagoger med specialkompetens nyttjas för interna fortbildningsinsatser.

Vårt närområde ger alla barn möjlighet till en aktiv utevistelse.

Våra lokaler är väl underhållna, lokalytorna är maximalt utnyttjade.

Ett antal av våra förskolor har mycket hög föräldranöjdhet. Lång kö till alla förskolor i enheten.

Budget 2012

Prognosen för 2012 grundar sig på 304 inskrivna barn (snitt 130 små och 174 stora) vilket resulterar i en budget

29 533 000 000 (inklusive Bo-garanti med 1000kr/barn stimulansbidrag 600 kr/barn tilläggsbidrag 1000 kr/barn

kulturpeng 400/barn)

Övriga frågor

Bilagor

- IT-handlingsplan 2012
- Kvalitetsgarantier 2012